

INTRODUCERE

Cu ajutorul lui Dumnezeu, ies de sub tipar Viețile Sfinților pe luna Martie, care formează al șaptelea volum din cele douăsprezece volume pe tot anul.

Ca și lunile precedente, luna martie este plină de exemple vii de sfinți – ierarhi, mucenici, mărturisitori, cuvioși și drepti –, care s-au jertfit pentru Evanghelia lui Hristos, răbdând tot felul de chinuri, ispite, nevoițe și rele pătimiri, fiind întăriți de harul Duhului Sfânt și având ca scop mărturisirea dreptei credințe, izbăvirea de patimi și dobândirea mântuirii.

Pilda vieții acestor sfinți, precum și învățăturile lor, au darul de a ne întări pe toți în buna nevoiță, de a ne hrăni duhovnicește și de a ne călăuzi pe calea pocăinței spre Hristos, știind că *nu avem aici cetate stătătoare, ci pe aceea ce va să fie o căutăm* (Evrei 13, 14).

Sărbătoarea care împodobeste și umple de lumină luna martie și tot crugul anului, este praznicul Bunei Vestiri. Și, dacă ne gândim că luna martie era considerată în Legea Veche ca prima lună a anului, luna creației lumii, luna vieții, a primăverii și a înnoirii, luna eliberării din robia Egiptului, precum și luna paștelui iudaic, care avea loc la 14 Nisan – adică martie –, ne dăm seama ce importanță mare are acest praznic, când Hristos Se întrupează în sânul Preasfintei Fecioare Maria. Tot în această lună Iisus Hristos S-a răstignit și a înviat din morți, făcându-Se începătură celor adormiți.

În lumina praznicului împărătesc al Bunei Vestiri, care este praznicul bucuriei și al împăcării, și în nădejdea Învierii s-au nevoit toți sfinții și ne nevoim și noi cei ce credem în Hristos. În lumina aceasta au urmat lui Hristos toți sfinții pe care-i prăznuim în această lună.

Este destul să citim viețile Sfinților Ierarhi Sofronie și Chiril ai Ierusalimului, ca și viața Sfântului Grigorie Dialogul, papă al Romei, ca să ne dăm seama cât de mult au luptat pentru apărarea Ortodoxiei, într-o vreme când Biserica lui Hristos era atacată de monotești și de arabi. Este destul să citim, de asemenea, viețile Sfinților Mărturisitori

și apărători ai sfințelor icoane, ca: Sfinții Teofan, Iacob, Teofilact și Ștefan, pe care-i prăznuim în această lună, care au pățimit surghiunie, bătaii și negrăite chinuri în secolele VIII-IX, pentru că se împotriveau împăraților și ierarhilor iconoclaști, ca să luăm și noi de la ei mai mult curaj și bărbăție în mărturisirea lui Hristos și a credinței ortodoxe, apărată cu jertfă și sânge de înaintașii noștri.

Este destul să citim viețile Sfinților 40 de Mucenici, care au pățimit în cetatea Sevastiei, sau viața Sfintei Evdochia din ziua de 1 martie, sau pătimirea Sfinților Hrisant și Daria, din 19 martie, precum și pătimirea Sfântului Nicon cu cei 199 de ucenici ai săi pomeniți la 23 martie, ca să ne umplem sufletul de tărie duhovnicească și îndelungă răbdare pe calea mântuirii.

Dar cum vom putea vorbi despre nevoințele Cuvioșilor Părinți Gherasim de la Iordan și Anin Pustnicul, care, pentru sfințenia lor, făceau multe minuni și erau sluiți de lei? Sau cum să nu ne minunăm de viața îngerească a Sfântului Pavel cel Simplu, ucenicul Sfântului Antonie cel Mare, care se prăznuiește la 7 martie? Apoi cât de minunată este viața Sfântului Benedict de Nursia, întemeietorul monahismului în Apusul Europei, mare făcător de minuni, prăznuit la 14 martie; ca și viața Sfântului Ioan Scărarul din secolul VII, care a strălucit ca un luceafăr în Muntele Sinai și ne-a lăsat minunata sa carte, intitulată *Scara*, a cărui prăznuire se face la 30 martie. Amintim aici și pe Sfântul Mucenic Conon, izgonitorul de diavoli, ca și pe Cuvioasa Anastasia, prăznuită la 10 martie, care s-a nevoit în chip bărbătesc în pustiul Egiptului.

Un mare nevoitor, înainte văzător și făcător de minuni este și Sfântul Vasile cel Nou, care s-a nevoit mulți ani de zile în Constantinopol, în secolul X. Prin ucenicii săi, Grigorie și Teodora, se păstrează până astăzi în tradiția ortodoxă, învățătura despre vămile văzduhului, prin care trece sufletul omului după moarte.

Pomenim aici și viața Sfântului Alexie, «omul lui Dumnezeu», din Roma, a cărui nevoie și răbdare uimesc inimile cititorilor și izvorăsc lacrimi, dovedind tuturor că mântuirea se dobândește cu multă osteneală.

Recomandăm acest volum tuturor bunilor creștini, care au gustat din dulceața scrierilor aghiografice, ca un ospăț duhovnicesc și îndemn pe calea mântuirii, în Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Arhimandrit Ioanichie Bălan

Sfânta Mănăstire Sihăstria

10 Februarie, 1996

LUNA MARTIE

ZIUA ÎNTÂI

CUVIOASA MUCENIȚĂ EVDOCHIA

Pe vremea lui Traian împăratul (98-117), în cetatea ce se numește Iliopolis, care este în Siria cea dinăuntru, în stăpânirea Feniciei din Liban, care se mărginește cu țara evreiască, trăia o fecioară pe nume Evdochia, cu neamul și cu credința samarineancă, slujitoare a diavolului, lăcaș și unealtă preacumplită a lui. Și era atât de frumoasă și cu chip minunat, încât nu putea nici un zugrav să-i înfățișeze frumusețea ei deplin. Astfel Evdochia, înșelând pe mulți, îi vâna ca și cu un laț și îi atrăgea la pierzare prin frumusețe, adunând bogățiile lor în ale sale vistierii nedrepte prin sânguitoare necurăție trupească.

Și străbătând despre dânsa vestea pretutindeni, mulțime de tineri de bun neam și stăpânitori de prin alte țări și de prin cetăți se adunau la Iliopolis, ca și cum ar avea alte treburi; dar de fapt, ca să vadă pe Evdochia și să se îndulcească de frumusețile celei care adunase atâta bogăție prin faptele cele pline de păcate, încât puțin de nu se aseamăna cu vistieriile cele împărătești. Și așa prin îndelungată vreme și prin adunarea lucrurilor celor de mult preț, murise cu sufletul în necurata viață. Și prin învârtoșarea inimii atât de mult se împietrise, încât nici o altă putere, fără numai cea dumnezeiască, nu putea tămădui durerea sufletească a păcătoasei celei deznădăjduite.

Însă după aceea a venit vremea în care a sosit la dânsa mâna Păstorului cel bun, Care caută oile cele rătăcite. Și a cunoscut Făcătorul a Sa zidire stricată prin răutatea diavolului și a voit a o înnoi. Stăpânul cel adevărat al casei S-a îngrijit de roadele viei ce se aflau de față spre răpirea vrăjmașului. Cel ce stăpânește vistieriile cele cerești, S-a sânguit a duce în veșnica comoară dragma care se tăvălea pe pământ în tină și se pierdea.

Păstorul bunătăților care le nădăjduiesc dreptii a chemat pe cea deznădăjduită samarineancă spre a Sa nădejde, iar pe diavolul l-a lăsat deșert, și, pe cea care se tăvălea oarecând ca un dobitoc în noroi, a făcut-o mielușea fără întinăciune. Aceea care mai înainte a fost vas al necurăției s-a umplut de curățenie. Groapa cea de noroi s-a făcut izvor limpede și veșnic. Râul cel tulbure s-a prefăcut în iezor binemirositor. Necurăția puțului cel greu mirositor s-a făcut alabastru cu mir de mult preț. Și aceea care era ca o moarte sufletească a multora din oameni, multora le-a fost pricinuitoare de mântuire. Iar începutul întoarcerii ei către Dumnezeu a fost într-acest fel:

Un monah oarecare binecredincios cu numele Gherman, venind din străinătate prin Iliopolis la al său lăcaș, a intrat în cetate, fiind seară, și a rămas la un cunoscut creștin care-și avea casa aproape de poarta cetății, chiar lângă peretele casei fetei aceleia pentru care ne este cuvântul.

Acolo monahul acela, odihnindu-se puțin după obiceiul său, s-a sculat noaptea la cântarea de psalmi. Și după săvârșirea rugăciunii sale a șezut și, luându-și cărticica ce o purta la sine, a citit multă vreme. Și era în cărticică scris despre înfricoșata judecată a lui Dumnezeu, când dreptii se vor lumina ca soarele întru Împărăția cerului, iar păcătoșii vor merge în focul cel nestins, unde în veci vor fi munciți cumplit fără de sfârșit. Iar după rânduiala și purtarea de grijă a lui Dumnezeu, în acea noapte Evdochia se odihnea singură, închizându-se în căsuța sa cea de culcare, lângă care, de cealaltă parte, era vecină camera în care înnoptând monahul acela, se îndeletnicea la rugăciune și la citire.

Și când a început monahul cântarea sa de psalmi, ea s-a deșteptat și a ascultat toată citirea până în sfârșit, șezând în tăcere pe pat; pentru că auzea Evdochia toată citirea de vreme ce numai un perete îi despărțea pe dânșii, iar monahul citea cu glas tare.

Deci ascultând păcătoasa cele ce se citeau, foarte mult s-a umilit și a petrecut fără de somn până la ziuă, înspăimântându-se cu inima; și se gândea la mulțimea păcatelor sale, la înfricoșata judecată a lui Dumnezeu și la munca cea nesuferită a păcătoșilor.

Iar făcându-se ziuă și darul lui Dumnezeu îndată deșteptând-o spre pocăință, a trimis să cheme la sine pe monahul acela, care a citit noaptea din carte. Și venind monahul, Evdochia l-a întrebat, zicând: „Cine ești tu, omule, și de unde ai venit? Ce fel de viață ai și de ce credință ești? Spune-mi te rog tot adevărul, căci, auzind ceea ce s-a citit de tine în noaptea aceasta, foarte mult mă înspăimânt cu duhul și mă tulbur cu gândul, de vreme ce am auzit lucruri înfricoșate și de

mirare care până acum au fost neauzite de mine. Și de este adevărat că cei ce păcătuiesc se vor arunca în foc, apoi cine se va putea mântui?”

Iar fericitul Gherman a zis către dânsa: „De ce credință ești tu, doamnă, de vreme ce spui despre tine că niciodată n-ai auzit de înfricoșata judecată a lui Dumnezeu, nici puterea cuvintelor celor ce s-au citit n-ai priceput-o vreodată?”

Evdochia a zis: „Și cu patria și cu credința sunt samarineancă, iar cu bogăția cea peste măsură sunt îndestulată. Dar aceasta mai mult mă tulbură și mă înfricoșează, că am auzit cartea cea citită de tine strigând: *Vai celor bogați!* și îngrozindu-i pe aceștia cu focul cel nestins și veșnic. Dar eu cuvinte de acest fel niciodată n-am auzit în cărțile credinței noastre. De aceea mult m-am înspăimântat de frică, auzind lucruri noi și neașteptate”.

Iar fericitul Gherman a întrebat-o, zicând: „Ai bărbat, doamnă? Și de unde îți vine acea îndestulată bogăție, precum zici?” Ea a răspuns: „Eu nu am bărbat după lege, ci de la mulți bărbați am adunat bogățiile pe care le am. Și dacă bogații după moarte vor fi osândiți la o muncă atât de grea și veșnică, apoi ce folos îmi este de bogățiile cele adunate fără de măsură?” A zis către dânsa Gherman: „Spune-mi adevărul, fără minciună, căci și Hristos al meu, Căruia Îi slujesc, este nemincinos: voiești să te mântuiești fără de bogății și să trăiești în veselie și bucurie în veacul cel nesfârșit? Ori împreună cu bogăția ta vrei să arzi cumplit în focul cel veșnic?”

Evdochia a zis: „Mult mai de folos îmi este să-mi câștig fără de bogăție viața veșnică, decât să pier odată cu bogăția în foc și pe veci. Însă mă minunez pentru ce va fi muncit astfel bogatul după moarte? Au doar Dumnezeu vostru se aprinde cu vreo mânie aspră și nemilostivă asupra bogaților?”

Gherman a zis: „Nu este așa, Dumnezeu nu se întoarce dinspre cei bogați, nici nu-i oprește a fi bogați. Dar dobândirea cea nedreaptă a bogățiilor și cheltuirea lor în desfătări și poftele păcatelor le urăște. Iar dacă cineva își câștigă bogății cu dreptate și cele câștigate le cheltuiește prin faceri de bine, acela este fără de păcat și drept înaintea lui Dumnezeu. Pe când acela care adună bogăția din răpire și din nedreptate sau din orice fel de faptă a păcatului și o ascunde, nefiindu-i milă de săraci, nici dând celor ce cer, nici îmbrăcând pe cei goi, nici săturând pe cei flămânzi, acela este fără de milă și va da munca cea cumplită a iadului”.

Evdochia zise: „Au doar nedrepte ți se par a fi bogățiile mele?” Iar Gherman i-a răspuns: „Cu adevărat sunt prea nedrepte și prea